

<https://www.hallofpeople.com/gr.php?user=Έρασμος>

ΕΡΑΣΜΟΣ

ΜΩΡΙΑΣ ΕΓΚΩΜΙΟΝ

(απόσπασμα από την αρχή)

Μιλά η τρέλα..

Δεν πα να λέει το κοπάδι των ανθρώπων, και ξέρω το τί σέρνουνε της Τρέλας ακόμα κι οι τρελοί, όμως εγώ, μονάχα εγώ, με σας λέω, ευφραίνω ανθρώπους και θεούς και να η πιο καλή απόδειξη: μόλις φανερώθηκα μπρος σ' αυτή την αμέτρητη σύναξη, αμέσως ένα καινούργιο κι αλλόκοτο κέφι φώτισε όλα τα πρόσωπα, ξεκατσουφιάσατε μονομιάς και με αποδεχτήκατε με χαρούμενο και χαϊδευτικό χαμόγελο."Αχ, σας τ' ορκίζομαι, έτσι δα που σας κοιτάζω, μου φαίνεστε όλοι σα μεθυσμένοι από το νέκταρ των ομηρικών θεών, ανακατεμένο με λησμονοβότανο, 16 ενώ πριν από λίγο καθόσαστε κατσούφηδες και σκεπτικοί σαν τίποτα που μόλις βγήκαν από τη σπηλιά του Τροφωνίου. Είναι ένα κι ένα! Όπως όταν πρωτοβγαίνει ο ήλιος και δείχνει το χρυσό του πρόσωπο στη γη, ή όταν ύστερα από βαρύ χειμώνα

έρχεται πάλι η άνοιξη και φυσά τους απαλούς της ζέφυρους, κι αμέσως ή φύση αλλάζει όψη, κι όλα ξανανιώνουν με καινούργια χρήματα, το ίδιο, μόλις με είδατε, το πρόσωπό σας άλλαξε. Κι αυτό που ρήτορες, σπουδαίοι ωστόσο, δυσκολεύονται να καταφέρουν με πολυδουλεμένες δημηγορίες, θέλω να διώξουν τις σκοτούρες απ' το νού, εγώ, έτσι και φανερώθηκα, το πέτυχα.

Γιατί βγήκα στη μόστρα μ' αυτά τ' αλλόκοτα ρούχα, θα το μάθετε, αν κάνετε τον κόπο και μου δώσετε αυτί. "Όχι εκείνο, βέβαια, που δίνετε στους ιεροκήρυκες, αλλά το άλλο που στήνετε τόσο καλά στα πανηγύρια, για τους τσαρλατάνους, τους σαλτιμπάγκους και τους τζουτζέδες, ή εκείνο το γαϊδουρίσιο που έστησε άλλοτε ο βασιλιάς μας ο Μίδας στον Πάνα, Μ' έπιασε ή λόξα να σας κάνω κομμάτι το σοφιστή. "Όχι σαν αυτούς που παραγεμίζουν το κεφάλι των νέων με πληχτικά κουραφέξαλα, και τους μαθαίνουν να καυγαδίζουν με πείσμα, χειρότερα κι από γυναίκες. "Όχι. Θα μιμηθώ εκείνους τους αρχαίους, που για ν' αποφύγουν τον ντροπιαστικό τίτλο του σοφού, προτίμησαν να λέγονται σοφιστές, και δουλειά τους ήταν να συνθέτουν εγκώμια σε θεούς και ήρωες Θ' ακούσετε όλοι πόνος ένα εγκώμιο, όχι του Ηρακλή μήτε του Σόλωνα, μα το δικό μου, της Τρέλας,

Να κάτσουνε στη μπάντα οι γνωστικοί, όσοι βγάζουν τρελό και ξετσιπίωτο καθένα που παινάει μόνος του τον εαυτό του. Τρελός έ;

Λοιπόν σύμφωνοι! Μά να παραδεχτούν πως του ταιριάζει. Και μήπως δεν της πάει πιότερο της Τρέλας να γίνει η ίδια βούκινο της δόξας της και η υμνωδός του εαυτού της; Ποιός μπορεί να με περιγράψει πιο πιστά από μένα; Εκτός πιά και τύχει κανένας που με ξέρει καλύτερα απ' όσο ξέρω

εγώ τον εαυτό μου. Αλλά τέλος πάντων, εγώ θαρρώ πως είναι πάλι πιο σεμνό αυτό, και πολύ μάλιστα, απ' το άλλο που κάνει ο τάδε σοφός κι ο δείνα μεγάλος: «από διάστροφη σεμνότητα, τυλίγει με κεράσματα και μπαξίσια κανένα ρήτορα γαλίφη ή φαφλατά ποιητή, για να ακούσει με τ' αυτιά του το δικό του εγκώμιο, δηλαδή «ατόφια ψέματα. Μολαταύτα, ο σεμνόπρεπος αυτός καμαρώνει σαν το παγώνι και κοκορεύεται όταν ο ξεαδιάντροπος κόλακας τον παρομοιάζει, τον τιποτένιο, με τους θεούς, τον φέρνει για τέλειο παράδειγμα της κάθε αρετής, κι ας ξέρει πώς είναι το' αντίθετο, στολίζει την κουρούνα με δανεικά φτερά, βγάζει άσπρο τον αράπη, κι από σκνίπα σου τον κάνει ελέφαντα. Κοντολογίς, προτιμώ τη λαϊκή παροιμία που λέει: "Αν δεν παινέσεις το σπίτι σου, πέφτει και σε πλακώνει.

'Αλλά νά, πολύ απορώ, - πως το λένε, - με την αχαριστία, με την ανανδρία μάλλον, των ανθρώπων. "Αν και όλοι τους ερωτοτροπούν μαζί μου κι αιώνες τώρα χαίρονται τις ευεργεσίες μου, κανείς τους δε σηκώθηκε ως τη σήμερα να υμνήσει μ' ένα καλό λόγο την Τρέλα, ενώ είδαμε ανθρώπους να σπαταλούν το λάδι και τον ύπνο τους για να εξυμνήσω τους τύραννους Βούσιο και Φάλιρο, τον τεταρταίο πυρετό, τις μύγες, τη φαλάκρα και χίλιες άλλες μαστιγες, "Ε, λοιπόν, θα τον ακούσετε από μένα αυτό το λόγο, αυτοσχέδιο κι αδούλευτο, μα γι' αυτό και πιο αληθινό.

Μη σας περάσει τώρα από το νού, παρακαλώ, πώς αυτό είναι τερτίπι για να εκτιμήσετε το ταλέντο μου, κατά που κάνουν οι κοινοί ρήτορες. Αυτοί, όπως ξέρετε, ενώ βάζουν τριάντα χρόνια για να δουλέψουν ένα λόγο, που καμιά φορά είναι και κλεμμένος, ορκίζονται πως τον έγραψαν

μέσα σε τρεις μέρες ή πως τον υπαγόρευαν μάλιστα σα να παίζανε.

Εμένα πάλι μου αρέσει πάντα να τα λέω όλα, όσα μου έρχονται στο στόμα. Και μην περιμένετε, σα να 'μουν κανένας ρήτορας της αράδας, να εξηγήσω μ' έναν ορισμό την ουσία που ακόμα λιγότερα να τη διαιρέσω σε διάφορα μέρη. Αυτό έλειπε! Εμένα δεν με κλείνουν μέσα σε όρια, όταν η θεία ουσία μου είναι απεριόριστη και δε με διαιρούν, αφού όλα τ' ανθρώπινα πλάσματα τιμούν

τη λατρεία μου. Κι ύστερα, γιατί τάχα να σας παρουσιάσω μ' ναν ορισμό, με μια σκιά, μ' ένα σκίτσο, αφού βρίσκομαι μπρός σας και με τρώτε με τα μάτια; Εγώ είμαι., όπως βλέπετε, ή αληθινή δωρήτρια της ευτυχίας, που οι Λατίνοι ονομάζουν Stultitia, κι οι Έλληνες Μωρία.

Είχα όμως ανάγκη να το πω; Το κούτελο μόνο κι η ματιά μου, όπως λένε, δείχνουν καλά ποιά είμαι κι αν κατέβαινε κανενός να με περάσει για την Αθηνά ή τη Σοφία, θα τον έβγαζα απ' την πλάνη δίχως να μιλήσω, με' ένα μου βλέμμα: καθρέφτης της ψυχής που λέει τα πιο λίγα ψέματα. Φτιασίδα εγώ δεν ξέρω, δεν υποκρίνομαι στο πρόσωπο εκείνο που δεν έχω στην καρδιά μου. Παντού δείχνω αυτό που είμαι κανείς δεν μπορεί να με κρύψει, μήτε κι αυτοί ακόμα που με πείσμα θέλουν να περνούν ή να λέγονται σοφοί, και σουλατσάρουν σα μαϊμούδες με πορφύρα, σα γαϊδαροι κάτω από τομάρι λιονταριού. Δεν πα να στολίζονται όπως θέν, πάντα η άκρη του γαϊδαραυτιού ξετρυπώνει και προδίνει το Μίδα.

'Αχάριστη φάρα οι άνθρωποι, μ'α την αλήθεια! Μπορεί να είναι οι καλύτεροι οπαδοί μου, αν ακουστεί όμως δημόσια τ' όνομά μου κοκκινίζουν, τόσο που το σέρνουν κατάμουτρα στους άλλους σα βρισιά. Ε, λοιπόν, αυτούς

που είναι πιο τρελοί, μωρότατοι, και θέλουν από πάνω να περνούν και για σοφοί, για Θαλήδες, εμείς θα πρέπει να τους λέμε μωρόσοφους. Δεν έχω δίκιο;

"Ε, μα! Σα να μου φαίνεται πως μιμούμαι τους σημερινούς ρήτορες! Δε θαρρούν τάχα πως γινήκανε μονομιάς θεοί, επειδή παρουσιάζονται όπως οι βδέλλες με δυο γλώσσες, και λογαριάζουν για μεγάλο κατόρθωμα να χάσουν σα σκελίδι στις λατινικές κουβέντες τους και καμιά ελληνικούρα κι ας είναι άσχετη.

Κι όταν τους λείπουν οι ξένες λέξεις, ξεθάβουν από κανένα σαρακοφαγωμένο βιβλίο τέσσερις πέντε αρχαϊκούς τύπους και ρίχνουν στάχτη στα

μάτια τού κοσμάκη· κι έτσι, λέω, αυτοί που τους καταλαβαίνουν κορδώνονται, κι οι άλλοι, τόσο πιο πολύ εκστασιάζονται, όσο πιο λίγο καταλαβαίνουν. Αυτό είναι γουστόζικο, μα την αλήθεια, τούτο το είδος της ευχαρίστησης των κουτεντέδων μας: όσο από πιο μακριά έρχεσαι, τόσο πιο πολύ σε θαυμάζουν. Κι έτσι και βρεθούνε τίποτα κουφιοκεφαλάκηδες, γελάνε, χειροκροτούν, κουνάνε τ' αυτιά τους σα γάιδαροι, για να δείξουν στους άλλους πως καλά κατάλαβαν.

....